

РЕШЕНИЕ

№ 381

гр. София, 24.01.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Първо отделение 64 състав, в публично заседание на 15.11.2022 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Калинка Илиева

при участието на секретаря Спасина Иванова и при участието на прокурора Яни Костов, като разгледа дело номер **336** по описа за **2022** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Предявен е иск с правно основание чл. 86, ал. 1 от Закона за задълженията и договорите /ЗЗД/, във вр. с чл. 203 и сл. от АПК.

Ищецът К. Д. И., изтърпяващ наказание лишаване от свобода, твърди, че с решение на АССГ, постановено по адм.д. № 8466/2020 г., му е присъдено обезщетение за претърпени неимуществени вреди в размер на 200 лв., на основание чл. 284, ал. 1 ЗИНЗС. С решение по адм. д. № 7628/2021 г. на АССГ, 3-чл. с-в е присъдено обезщетение в размер на още 4600 лв. Ето защо иска да му бъде присъдена мораторна лихва върху посочените обезщетения за периода от 1.1.2009 г. до окончателното й плащане.

Съгласно молба от 27.6.2022 г., е посочено, че искът следва да се счита предявен в размер на 2926,57 лв., като е посочено, че началният момент на дължимост на лихвите е 9.10.2015 г. В молба от 25.8.2022 г. ищецът отново е посочил начална дата, за която претендира лихви – 1.1.2009 г., а крайна – датата на предявяване на исковата молба, като е посочил не датата на предявяване на исковата молба, а датата на уточнението. Като размер е посочил сумата от 5400 лв. С определение, постановено в с.з. от 15.11.2022 г. е допуснато изменение на петитума на иска в частта относно размера му, като е приет за разглеждане за сумата от 5400 лв.

По отношение на периода. За началната му дата следва да се счита тази, предявен в първоначалната искова молба, както и в тази от 25.8.2022 г., като с последната следва да се пиреме, че ищецът не поддържа изявлението на процесуалния му представител относно посочения от него период, а поддържа вече изявеното в исковата молба.

Ответникът - Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ при Министерството на правосъдието счита искът за недопустим, евентуално – за неоснователен. Излага съображения, че ищецът е следвало да претендира лихви за забава в предходното производство, където е предявил иск за присъждане на главниците. Ако се приеме, че искът има самостоятелен характер, счита, че искът е погасен по давност, поради което прави възражение на основание чл. 111, б. „в“ ЗЗД, давността е изтекла с изтичане на 3-г. срок, който следва да се брои считано от момента на увреждането – в случая от края на исковия период: 1.10.2015 г. С предявяване на главния иск не се прекъсва погасителната давност на акцесорния иск. Твърди, че не е извършено плащане на главницата. До датата на предявяване на исковата молба ищецът следва да посочи размер на законната лихва.

Представителят на СГП счита, че искът е неоснователен.

Административен съд София – град, като съобрази доводите и възраженията на страните и обсъди събраните по делото доказателства, намира от фактическа и правна страна следното:

Не се спори, а и се установява, че с решение на АССГ, постановено по адм.д. № 8466/2020 г., на ищеца е присъдено обезщетение за претърпени от него вреди в размер на 200 лв., на основание чл. 284, ал. 1 ЗИНЗС. С решение по адм. д. № 7628/2021 г. на АССГ, 3-чл. с-в е присъдено обезщетение в размер на още 4600 лв. Общо е присъдено обезщетение в размер на 4800 лв. на ищеца в тежест на ответника. Решението е влязло в сила на 22.11.2021 г. Видно от мотивите на решенията, обезщетението е присъдено за незаконосъобразни бездействия от страна на служители на ответника, осъществявани в периода от 1.1.2009 г. до 1.10.2015 г.

По отношение на допустимостта на иска. Настоящият състав счита, че е допустимо предявяването на иск само за лихви. Действително, вземането за лихви е акцесорно, но тази акцесорност има значение от материално-правна гледна точка. Тя не засяга съществуването и надлежното упражняване на правото на иск, в случая – предявяване на иск относно акцесорно вземане.

По отношение основателността на иска.

Видно от решението на АССГ, 3-членен състав, цитирано по-горе, е прието за установено между страните /поради което и се ползва с обвързващата сила на мотивите/, че преустановяването на установените с това решение и приети за незаконосъобразни множество бездействия, са преустановени на 1.10.2015 г. С това решение, както и решението на едноличния състав, са присъдени обезщетения за неимуществени вреди.

Съгласно т. 4 от Тълкувателно решение № 3 от 22.04.2005 г. на ВКС по т. гр. д. № 3/2004 г., ОСГК се прие, че при незаконни фактически действия или бездействия на администрацията вземането за обезщетение за вреди става изискуемо от момента на тяхното преустановяване. В случая – това е прието, че е 1.10.2015 г.

Вземането за обезщетение за забава по чл.86, ал.1 от ЗЗД, възникнало във връзка с вземането за заплащане на неимуществени вреди, е акцесорно. Възникването на това вземане, както и неговият размер зависят от главното вземане. В случая, се установи, че е разрешен със сила на пресъдено нещо спорът по отношение на дължимостта и на размера на неимуществените вреди. Ето защо следва да се приеме, че ответникът дължи на ищеца и обезщетение за забава върху обезщетението за неимуществени вреди. Като начален период следва да се приеме датата 1.10.2015 г. и до окончателното плащане на главницата.

По отношение на възражението за давност. Съгласно цитираната т. 4 от Тълкувателно решение № 3 от 22.04.2005 г. на ВКС по т. гр. д. № 3/2004 г., ОСГК е прието, че вземането за обезщетение за вреди от незаконни фактически действия/бездействия става изискуемо от момента на преустановяването им. **От този момент на изискуемост следва да се счита, че започва да тече погасителната давност и се дължи лихва.**

Съгласно чл. 86, ал. 1 ЗЗД при неизпълнение на парично задължение длъжникът дължи обезщетение в размер на законната лихва от деня на забавата. Вземането за лихва върху обезщетението за присъждане на неимуществени вреди се погасява с тригодишна давност съгласно чл. 111, б. „в” ЗЗД/. В този смисъл е константната практика на ВКС /така напр. решение № 67/24.6.2011 г. на ВКС, Търговска колегия, постановено по т.д. № 323/2020 г./.

Съгласно чл. 114, ал. 1 ЗЗД давността започва да тече от деня, в който вземането е станало изискуемо. Ответникът е изпаднал в забава от момента на преустановяване незаконите бездействия, поради което дължи обезщетение за неизпълнение на парично задължение с настъпил падеж. Лихви се дължат за всеки изминал ден след изпадане на длъжника в забава. Когато искът за заплащане на обезщетение за забава в размер на законната лихва е предявен след изтичане на три години от изискуемостта на главното вземане, се погасяват лихвите, които са били дължими преди тригодишния срок от предявяване на иска. Вземането за лихви за период от три години преди предявяване на исковата молба не е погасено по давност.

Въз основа на изложените съображения и предвид обстоятелството, че е прието с влязло в сила решение между страните, че длъжникът е изпаднал в забава на 1.10.2015 г., а искът за присъждане на лихви за забава е предявен на 14.1.2022 г., следва да се направи извод, че вземането за лихви върху дължимата главница в размер 4800 лв. е погасено по давност на основание чл. 111, б. „в” ЗЗД за периода от 01.1.2009 г. до 13.01.2019 г. вкл., а за периода от 14.01.2019 г. до 14.01.2022 г. не е погасено; не следва да се приеме за погасено и за периода от предявяване на исковата молба до окончателното плащане на главницата. Такова се установи на 23.6.2022 г., видно от платежното нареждане на л. 72.

Съгласно Постановление на Министерския съвет № 72 от 08.04.1994г. за определяне на законната лихва по просрочени задължения в левове и във валута годишният размер на законната лихва за просрочени задължения в левове се определя от основния лихвен процент на БНБ за периода, увеличен с 10 пункта. Предвид размера на основния лихвен процент на БНБ за различните периоди от време, лихвата за забава върху сумата 4800 лв. за периода от 14.01.2019 г. до 23.06.2022 г. и при прилагане на лихвения калкулатор, публикуван на сайта на НАП /https://nraapp02.nra.bg/web_interest/check_upWS.jsp/, следва да се изчисли дължимата лихва в размер на 1676,13 лв., която сума следва да се присъди, за посочения период. Искът е предявен общо за сумата от 5400 лв., поради което следва да се отхвърли за разликата.

Предвид изхода на делото и на основание чл. 286, ал. 3 ЗИНЗС, вр. чл. 78, ал. 6 ГПК ответникът следва да бъде осъден да заплати по сметка на АССГ 10 лв. държавна такса по делото.

Въз основа на тези мотиви АССГ, 64 състав,

РЕШИ:

ОСЪЖДА Главна дирекция „Изпълнение на наказанията” при Министерство на правосъдието да заплати на К. Д. И., ЕГН [ЕГН], изтърпяващ наказание лишаване от свобода в Затвора П., сумата от 1676,13 лв. представляваща обезщетение за забава в размер на законната лихва върху присъдено с решение на АССГ, постановено по адм.д. № 8466/2020 г., обезщетение за претърпени неимуществени вреди в размер на 200 лв., на основание чл. 284, ал. 1 ЗИНЗС, както и присъдените с решение по адм. д. № 7628/2021 г. на АССГ, 3-чл. с-в обезщетение за неимуществени вреди в размер на 4600 лв., за периода от 14.01.2019 г. до 23.06.2022 г., като ОТХВЪРЛЯ иска за останалия период – от 1.1.2009 г. до 13.1.2019 г., както и за разликата до пълния предявен размер от 5400 лв.,

ОСЪЖДА Главна дирекция „Изпълнение на наказанията” при Министерство на правосъдието, да заплати по сметка на АССГ сумата от 10 лв. държавна такса.

Решението подлежи на касационно обжалване в 14-дневен срок от съобщаването му на страните пред 3-членен състав на Административен съд София-град.

СЪДИЯ: